

ובכִּיבִיל שְׂרַאֲיִתִי אוֹתוֹ יוֹם אֶחָד שְׁמַדְלָג מִחַעֲלֵיָהּ הוּא לְשִׁמְעֵ קִדִּישׁ עִם הַצְּבוּר, עֲלֶה בְּרַצוֹנִי לְתֵת לוֹ אֶת בְּתִי, וְתִכְף שֶׁהַצְּבוּר יֵצֵא מִבֵּית הַכְּנֻסֶת נִתְתִי לוֹ אֶת בְּתִי. שְׂאֲמַרְתִּי, שְׁבַדְלוּג הִנֵּה שָׁבָא לְשִׁמְעֵ קִדִּישׁ, הוּא יִהְיֶה אֲדָם גְּדוֹל בְּתוֹרָה, וְאִף עַל גַּב שֶׁהוּא תִינּוֹק וְלֹא הַכְּרַתִּי אוֹתוֹ מִקְדָּם לְכֵן, וְעַכְשָׁו אֶפְלוּ בְּרַכַּת הַמְּזוּזִין אֵינּוּ יוֹדְעֵי, וְלֹא יִכְלֹתִי לְלַמֵּד עִמּוֹ. בֵּין הַחֲכָרִים שְׁלִמְד קְרִיאַת שְׁמַע אוֹ בְּרַכַּת הַמְּזוּזִין.

אָמַר לוֹ, הַעֲבִירֵנּוּ בְּאַחַר, אוֹ אוֹלֵי יוֹלִיד בֶּן שִׁיחָהּ אִישׁ גְּדוֹל. בִּינְתָיִם הוּא קָם וְדִלְגַּע עֲלֵיהֶם וַיֵּשֶׁב לְפָנֵיהֶם. הַסְּתַפֵּל בּוֹ רַבִּי יוֹסִי, אָמַר, וְדַאי אֲנִי רוֹאֶה בְּיָדָהּ הִנֵּה שְׂאוֹר הַתּוֹרָה יֵצֵא מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם, אוֹ בֶּן שְׁיָקוּם מִמֶּנּוּ. צָחַק אוֹתוֹ יָלַד וְאָמַר, רַבּוּתִי, אָמַר לְפָנֵיכֶם דְּבַר אֶחָד.

פָּתַח וְאָמַר, (אִיּוֹב לֵב) צְעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, עַל כֵּן וְחֲלַתִּי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. בְּפִסְקֵי זֶה הַעִירוּ עִמּוּדֵי עוֹלָם, אֲכַל אֱלֹהִים שְׁתַּנּוּב בּוֹ מִמְשַׁפַּחַת רַם, הַעִירוּ, שְׁהָרִי מְזַרְעָא אֲבָרְהָם הוּא בָּא, וַיִּפְּה. אֲכַל אֱלֹהִים הִיָּה בְּהוֹ, וַיִּמְרְעוּ שֶׁל יְחֻזְקָאֵל הַנְּבִיא הִיָּה. כְּתוּב בָּאֵן בֶּן בְּרַכְאֵל הַבּוּזִי, וְכְתוּב שֵׁם (יְחֻזְקָאֵל א) יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן.

וְאִם תֵּאמַר, מִשּׁוּם שְׁתַּנּוּב בּוּזִי, בּוּזִי מִשְׁפַּחַת הִיָּה – לֹא כִּי! חוֹר וְאָמַר מִמְשַׁפַּחַת רַם, עֲלִיזִין עַל הַכֵּל. לְמַה נִּקְרָא בּוּזִי? עַל שְׁמִכּוּזָה עֲצָמוֹ לְמִי שְׁגָדוֹל מִמֶּנּוּ, וְלֵכֵן עֲלֶה כְּשֵׁם עֲלִיזִין. בּוּזִי – זֶה שְׁנִקְרָא אֲדָם שְׁלָם בְּכָל מַה שְׁלֵא נִקְרָא כִּי אֲדָם אַחֵר. זֶהוּ שְׁתַּנּוּב וְאַתָּה בֶּן אֲדָם, וְעַל שְׁעֵלָה בְּשֵׁם הִנֵּה נִקְרָא רַם, עֲלִיזִין עַל הַכֵּל.

וְעַל זֶה אָמַר צְעִיר אֲנִי לְיָמִים. לְיָמִים, מִיָּמִים הִיָּה צְרִיף לְהִוְיָה! מַה זֶה לְיָמִים? אֵלֶּא אָמַר, צְעִיר אֲנִי וְהַקְּטַנְתִּי עֲצָמוֹ לְיָמִים, לְגַבִּי אֲדָם שֵׁישׁ לוֹ יָמִים רַבִּים. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂאֲמַרְתִּי שְׁיָמִים יִדְבְּרוּ, וְעַל זֶה אֲנִי צְעִיר וְהַקְּטַנְתִּי אֶת עֲצָמוֹ אֶל יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, רִאֲיִתִּי אֲתָכֶם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן וְחֲלַתִּי וְאִירָא. וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. אִף אֲנִי אֲמַרְתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שְׁנִים יִדְּעוּ חֲכָמָה. וְדַאי. אֲכֵן רוּחַ הִיָּה כְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׁדֵי תְּבִינָם. וְעַל זֶה בְּנִיז וְהָאֵנָה רַבִּיא, שׁוּנִיא בְּרַעֲוִיתִי דְּלֹא לְמַלְלָא עַד תְּרִין יְרַחֵן, וְעַד יוֹמָא דְּאֵשְׁתַּלְמִימוּ. וְהַשְׁתָּא דְּאֵתְוִן הַכָּא, אִית לְמַשְׁתַּח בְּאוֹרֵייתָא קַמִּיכוּ.

פָּתַח וְאָמַר, (מִשְׁלִי ו) כִּי נֵר מְצוּזָה וְתוֹרָה אוֹר וְדָרְךָ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. כִּי נֵר מְצוּזָה – זוֹהִי מוֹשְׁנָה, כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר (שְׁמוֹת כד) וְהַתּוֹרָה וְהַמְצוּזָה. וְהַתּוֹרָה – זוֹ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְהַמְצוּזָה – זוֹ מוֹשְׁנָה, שֶׁהִיא נֵר שְׁעוּמֵד לְהַדְלִיקָהּ.

נֵר, לְמַה נִּקְרָא נֵר? אֵלֶּא בְּשִׁמְקַבֵּל מִבֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, רַמ"ח אֵיבָרִים עֲלִיזִים, הִיא פּוֹתַחַת אֲלֵיהֶם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת שְׁלָה, וְאֵז נְכַלְלוֹת שְׁתֵּי הַזְרוּעוֹת הִלְלוּ בְּהֵם וְנִקְרָאִים נֵר. וְתוֹרָה אוֹר, דְּקָא נְהִיר לְהַחוּא נֵר וְאֲדִלְקַת מְנִיחָה מִסְטֵרָא דְּאוֹר קְדָמָא, דְּאִיחוּ יְמִינָא. דְּהָא אוֹרֵייתָא מַהֲוֵה סְטֵרָא דִּימִינָא דְּאוֹר קְדָמָא אֲתִיחִיבַת, דְּכְתִיב (דְּבָרִים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, מִסְטֵרָא דִּימִינָא אֲתִיחִיבַת, (מ"ד ע"א) אִף עַל גַּב דְּאֲתַבְּלִיל בִּיה שְׁמַאֲלָא, דְּהָא בְּדִין אִיחוּ שְׁלִימוּ דְּכָלֵּא...

צְבוּרָא, סְלִיק בְּרַעֲוִיתָא דִּילֵי, לְמִיחָב לִיה בְּרַתִּי, וְתִכְף דְּנִפְקוּ צְבוּרָא מִבֵּי בְּנֵי־שְׁתָּא, וְהִבְנָא לִיה בְּרַתִּי. דְּאִמִּינָא בְּדִלּוּגָא דְּאֲתָא לְמִשְׁמַע קִדִּישׁ, נִבְרָא רַבָּא לִיחֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְאִף עַל גַּב דְּאִיחוּ רַבִּיא, וְלֹא יִרְעָנָא בִּיה מִקְרַמַּת דְּנָא. וְהַשְׁתָּא אֶסִּילוּ בְּרַכַּת מְזוּזָא לֹא יִרַע, וְלֹא יִכְלִינָא בְּחַרְיָה לְמַלְעֵי בֵּין חֲבֻרִיא, דִּילְיָה קְרִיאַת שְׁמַע, אוֹ בְּרַכַּת מְזוּזָא.

אָמַר לִיה אֶעֱבֵר לִיה בְּאַחַרָא, אוֹ דְּלִמָּא בְּרָא יוֹלִיד דְּלַחֲוִי גְּבַרָא רַבָּא. אֲדַחְכִּי קָם אִיחוּ, וְדִלְגַּע עֲלֵיהוֹ וְנִתִּיב לְקַמִּיחָהּ. אֶסְתַּפֵּל בִּיה רַבִּי יוֹסִי, אָמַר, וְדַאי אֲנִי הַמִּינָא כְּהָאִי רַבִּיא, דְּהַחֲוָרָא דְּאוֹרֵייתָא יִפּוּק לְעֵלְמָא מְנִיָּה. אוֹ בְּרָא דִּיזְקִים מְנִיָּה. הִיָּד הַחוּא רַבִּיא, וְאָמַר, רַבּוּתִי אִימָא קַמִּיכוּ חַד מְלָה.

פָּתַח וְאָמַר (אִיּוֹב לֵב) צְעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן וְחֲלַתִּי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. הָאִי קְרָא אֲתַעְרוּ בִּיה עִמּוּדֵי עוֹלָמָא. אֲכַל אֱלֹהִים דְּכְתִיב בִּיה מִמְשַׁפַּחַת רַם, אֲתַעְרוּ, דְּהָא מְזַרְעָא דְּאֲבָרְהָם קָאֲתָא. וְשִׁפּוּר. אֲכַל אֱלֹהִים כְּהָא חוֹר, וְהַמְרַעָא דִּיחֻזְקָאֵל נְבִיאָה חוֹר, כְּתִיב הַכָּא בֶּן בְּרַכְאֵל הַבּוּזִי, וְכְתִיב הַתָּם (יְחֻזְקָאֵל א) יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן.

וְאִי תִימָא בְּנִין דְּכְתִיב בּוּזִי, (אִיּוֹב לא) בּוּזִי מִשְׁפַּחַת חוֹר. לֹאֵו חֲכִי, חוֹר וְאָמַר מִמְשַׁפַּחַת רַם, עֲלֵאָה עַל כָּלֵּא. אָמַאי אֲקָרִי בּוּזִי. עַל דְּמִבְּזָה גְּרַמִּיָּה לְגַבִּי מֵאֵן (רַף קס"ז ע"ב) דְּגְדוֹל מְנִיָּה, וְעַל דְּאֵ סְלִיק בְּשִׁמָּא עֲלֵאָה, בּוּזִי, דְּאֲקָרִי אֲדָם שְׁלִימָא בְּכָלֵּא, מַה דְּלֹא אֲקָרִי חֲכִי בַר נֵשׁ אַחֲרָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (יְחֻזְקָאֵל ב) וְאַתָּה בֶּן אֲדָם, וְעַל דְּסְלִיק בְּשִׁמָּא דְּאֵ, אֲקָרִי רַם, עֲלֵאָה עַל כָּלֵּא.

וְעַל דְּאֵ אָמַר צְעִיר אֲנִי לְיָמִים. לְיָמִים, מִיָּמִים מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי לְיָמִים. אֵלֶּא אָמַר צְעִיר אֲנִי, וְאֲזַעֲרִנָּא גְּרַמִּי לְיָמִים, לְגַבִּי בַר נֵשׁ דְּאִית לִיה יוֹמִין סְגִיאִין. מֵאִי טַעַמָּא. בְּנִין דְּאֲמַרְתִּי דְּיָמִים יִדְבְּרוּ, וְעַל דְּאֵ צְעִיר אֲנִי, וְאֲזַעֲרִנָּא גְּרַמִּי לְגַבִּי יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, הַמִּינָא לְכוּ יְשִׁישִׁים. עַל כֵּן וְחֲלַתִּי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. אוֹף אֲנִי, אֲמַרְתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שְׁנִים יִדְּעוּ חֲכָמָה. וְדַאי. אֲכֵן רוּחַ הִיָּה כְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׁדֵי תְּבִינָם. וְעַל זֶה בְּנִיז וְהָאֵנָה רַבִּיא, שׁוּנִיא בְּרַעֲוִיתִי דְּלֹא לְמַלְלָא עַד תְּרִין יְרַחֵן, וְעַד יוֹמָא דְּאֵשְׁתַּלְמִימוּ. וְהַשְׁתָּא דְּאֵתְוִן הַכָּא, אִית לְמַשְׁתַּח בְּאוֹרֵייתָא קַמִּיכוּ.

פָּתַח וְאָמַר, (מִשְׁלִי ו) כִּי נֵר מְצוּזָה וְתוֹרָה אוֹר וְדָרְךָ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. כִּי נֵר מְצוּזָה דְּאֵ אִיחוּ מוֹשְׁנָה, כְּמַה דְּאֵת אָמַר (שְׁמוֹת כד) וְהַתּוֹרָה וְהַמְצוּזָה. וְהַתּוֹרָה – זוֹ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְהַמְצוּזָה – זוֹ מוֹשְׁנָה. דְּאִיחוּ נֵר שְׁרָנָא, דְּקִימָא לְאֲדִלְקָא.

נֵר אָמַאי אֲקָרִי נֵר. אֵלֶּא בַר מִקְבֵּלָא מִבֵּין תְּרִין זְרוּעִין, כְּדִין אֲתַבְּלִילוּ אֵלִין תְּרִין זְרוּעִין בְּהוֹ, וְאֲקָרִי נֵר. וְתוֹרָה אוֹר, דְּקָא נְהִיר לְהַחוּא נֵר וְאֲדִלְקַת מְנִיחָה מִסְטֵרָא דְּאוֹר קְדָמָא, דְּאִיחוּ יְמִינָא. דְּהָא אוֹרֵייתָא מַהֲוֵה סְטֵרָא דִּימִינָא דְּאוֹר קְדָמָא אֲתִיחִיבַת, דְּכְתִיב (דְּבָרִים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, מִסְטֵרָא דִּימִינָא אֲתִיחִיבַת, (מ"ד ע"א) אִף עַל גַּב דְּאֲתַבְּלִיל בִּיה שְׁמַאֲלָא, דְּהָא בְּדִין אִיחוּ שְׁלִימוּ דְּכָלֵּא...

... היא שלמות הכל...

...ועכשו רבותי, אני מבבל, ובנו של רב ספרא אני, ולא זכיתי להגיע לאבי, ונטרדתי לזמן ופחדתי, שהרי יושבי הארץ הזו הם אריות בתורה, וקבלתי עלי שלא אמר דברי תורה לפני איש עד שני חדשים, והיום הזה הם נשלמו. אשרי חלקי שנפגשנו פה. הרים רבי יוסי את קולו ובכת, וקמו כלם ונשקוהו כראשו. אמר רבי יוסי, אשרי חלקנו שזכינו בדרך, הוא לשמע דברי עתיק הימים מפיך, מה שלא זכינו לשמע עד עכשו.

ישבו כלם. אמר להם, רבותי, משראיתי את הצער של חמי ובתו שדהוקים ומצטערים בנפשם שלא ידעתי את ברכת המזון, אמרתי להם, שעד שאדע את ברכת המזון לא אתחבר עם אשתי בדרך כל העולם, ואף על גב שיכלתי לשמש בה בלי חטא, איני רוצה לעבר על דעתם, הואיל ולא יכלתי לומר דבר עד שני חדשים. שמחו רבי חייא ורבי יוסי וקמיו ובתו, וככו מרב שמחה. אמר רבי יוסי, בבקשה מן, בין שהתחלתי, האר לנו את היום. אשרי חלקנו בדרך הזו!

...והשתא רבותי, אני מבבל, וברא רב ספרא אנה, ולא זכין לאשתמודעא לאבא, ואטרידנא הכא, ודחילנא, דהא יתבי ארעא דא, אינון אריוון באריותא, ושוינא עלי דלא אימא מילי דאריותא קמי בר נש, עד תרין ירחין, ויומא דא אשתלימו. זכאה חולקי דאתערעתינן הכא. ארים רבי יוסי קליה ובכי, וקמו בלהו ונשקוהו ברשיה. אמר רבי יוסי זכאה חולקנא דזכיןא בהאי ארחה, למשמע מלי דעתיק יומין מפומה, מה דלא זכין למשמע עד השתא...

ויתבו בלהו, אמר לון רבותי, מדהמינא צערא דהאי חמי וברתיה, דדחמי ומצטערי בנפשיהו, דלא ידענא ברבת מזונא. אמיןא לון, דעד דאנדע ברבת מזונא, לא אתחבר באנתתי, בארע כל בני עלמא, ואף על גב דזכילנא לשמשא בה בלא חובה, לא בעינא למעבר על דעתיהו, הואיל ולא הוינא יכול למימר מדי, עד תרין ירחין. דדו רבי יוסי ורבי חייא ורמוי וברתיה, וככו מסגיאון דהון. אמר רבי יוסי, במטו מיננה, בין דשריאת, אנהיר לן וממא, זכאה חולקנא בארע דא.

ליקוטי מוהר"ן

ובו מביא מעט ממאמר הזהר על הפרשה

תורה העיר

בטן, והנרות נעשין מן המצוות כפ"ל, בבחינת: נר מצוה (משלי ו), ואצל אלו הנרות מחפשת הנשמה אחר ההסתלקות בגגזיא דמלכא. וזה בחינת: כפיתים חפשי - בין שפית אדם נעשה חפשי מן המצוות (שבת קנא): חפשי הינו בחינת החפוש שנעשה מן המצוות, כי המצוות הם נרות שעליהם החפוש כפ"ל. אכל יש צדיק שממית עצמו בחייו, וגם בעודו פתחים הוא מחפש בגגזי אכיו:

דע, שכל מצוה ומצוה שעושים, נעשה ממנה נר אהד. וכשנסתלק האדם, אם היא נשמה גדולה, שהיא יקרה מאד בעיני השם יתברך, אזי נותנין לה להיות מחפש בגגזיא דמלכא, שיחפש ויקח לו מה שירצה מוגגזי המלך יתברך, וזהו תכלית כל תענוגי עולם הבא. ולחפוש צריכין נרות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים י), שהחפוש בנרות, ולמדו מפסוק: נר ה' נשמת אדם חופש כל הדי

פירוש נחל זהר

לכל מאמר הזהר על פי ההקדמות בליקוטי מוהר"ן

רק פרוזודור לטרקלין וארמון המלך וחדרי זגניו (וכן יש לרמוז על פי תורה ע"ז חלק ב' כי בכוח קדושתם היו שרויים בחינת רוח הקודש בחינת אושפיזא בחינת איש פי זה, פי שכינה זה המדברת מגרונם). כמו בחצות לילה להשתדל בתורה אפילו בעל פה וללא אור, אך בת המארח קמה והקדימה בלא ידיעתם בתחילה להאיר להם נר, בחדר שעתידיים לבא ללמוד בו, שיכולו לראות איש פני חברו וכן ללמוד מן הספר לראות באור האותיות המחכימות שיש בו, והוא שעשתה שימוש תלמידי חכמים, שהיא מצווה רבה וכלי ונר להשיג על ידו התורה, ואחר כך עמדה אחריהם בצניעות והסתרה, קדושה ויראה לשמוע דברי התורה. והם בהגיעם למקום הלימוד בראותם הנר דולק כבר, אזי ברוח קודשם, בחינת

רבי חייא ורבי אבא, שרו בבי אושפיזיהו, קמו בפלגות ליליא, (דף קס"ז ע"א) לאשתדלא באריותא. ברתייה דאושפיזא, קמת ואנהירת לון שרגא, ולבתר קיימת אבתרייהו למשמע מלין דאריותא. - רבי חייא ורבי אבא, הצדיקים הגדולים אשר זכו תמיד גם בחייהם להמית עצמם באהלה של תורה ולפרוש מתאוות עולם הזה ולהיות בחייהם בבחינת עולם הבא לחפש בגגזי המלך אור סודות התורה היו שרויים בבית מארחיהם דחינו שהיה ספוג בהם בחינת בית מארחיהם (עקב היותם שרויים בו לספוג בחינתו) להזכיר להם שאדם בעולם הזה הוא רק אורח ועובר אורח. שעל ידי זה דייקא זכו לבחינת מיתה כי העולם הזה הוא התכלית אלא

בי אושפיוהו כנ"ל, החלו לגלות סוד דרך חיפוש אוצרות גנוזי המלך, בהתבוננותם בשכל של דבר הדלקת הנר שהדליקה להם וכן במה שעתידי להתרחש לקמן עם בעלה הקדוש.

פְּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (משלי ו) פִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹרֶךְ יְדָרְךָ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. פִּי נֵר מִצְוָה, כָּל מֵאֵן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּחַיִּי עֲלֵמָא, פְּאִינֵן פְּקִידִין דְּאֹרְיִיתָא, אֲתַסְדֵּר קָמִיהּ בְּכָל פְּקִידָא וּפְקִידָא חַד שְׂרָגָא, לְאֲנַהְרָא לִיהּ בְּחַהּוּא עֲלֵמָא. וְתוֹרָה אֹרֶךְ מֵאֵן דְּאִתְעַסַּק בְּאֹרְיִיתָא, זְכִי לְחַהּוּא נְהוֹרָא עֲלָא, דְּאִדְלִיקַת שְׂרָגָא מִנִּיהּ, דְּהָא שְׂרָגָא בְּלֵא נְהוֹרָא לֹא כְלוּב. נְהוֹרָא בְּלֵא שְׂרָגָא, אֹרֶךְ הָבִי לֹא יִכִּיל לְאֲנַהְרָא. אֲשַׁתְּכַח דְּכֵלָא דָּא לְדָא אֲצַטְרִיךְ. אֲצַטְרִיךְ עוֹבְדָא לְאֲתַקְנָא שְׂרָגָא. וְאֲצַטְרִיךְ לְמַלְעֵי בְּאֹרְיִיתָא, לְאֲנַהְרָא שְׂרָגָא. זְכָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּאִתְעַסַּק בְּהַ פְּנֵהוֹרָא וּבְשְׂרָגָא. – פְּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹרֶךְ וְדָרְךָ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. כִּי נֵר מִצְוָה פִּירוּשׁ כָּל מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בְּזֶה עוֹלָם בְּאוֹתָם מִצְוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵם כְּלִי לְהַשִּׁיג אוצרות גנוזי המלך, סודות התורה, אור נשמתם אשר בעולם הבא, חלק אלוך ממעל שהוא הדבקות בו יתברך, בזה הקיום של המצוות מסדר ומתקין לפניו בכל מצוה ומצוה נר אחד שהוא הכלי בו מאירה להבת האור, וזה הכלי שהוא הנר שהיא המצוה, הוא בכדי להאיר לו לאדם לעתיד בעולם הבא וכן ולכן להאיר לו לנר ולמצווה של הצדיקים כנ"ל הממיתים עצמם בעולם הזה, שיאיר להם עולם הבא והפנימיות בתוך המצוות בעצמם. ותורה אור, מי שמתעסק בתורה, זוכה כבר בעולם הזה בזעיר אנפין לאורו אור עליון של עולם הבא המתלבש בתורה, והתורה מאירה בתוך המצווה כנ"ל, שנדלק הנר מצוה ממנה מאור התורה, שהרי נר בלא אור לאו כלום הוא, שהרי כל תכליתו של הנר שיאיר. אך גם אור בלא נר גם כן לא יכול להאיר, כי על מה ישכון האור ומאין ישאב השמן לדלוך אם לא מן הנר והפתילה והשמן. נמצא שכולם גם שניהם צריכים זה לזה הנר לאור והאור לנר. צריך מעשים של מצוות לתקן נר שהוא כלי להחזקת שמן הבערה, וצריך לעסוק ולמלא בתורה להאיר באור התורה את נר המצווה שיקיים המצווה באמונה יראה ודעת כפי יכולתו ויעלה בזה מדרגה לדרגה. אשרי מי שהוא מתעסק בה באור התורה ונר של המצווה. כי אז דייקא תאיר המצווה כראוי.

וְדָרְךָ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר, אֲרַח חַיִּים לְאֲעֵלָא פִּיהּ לְעֲלֵמָא דְּאִתִּי, אִינֵן תּוֹכְחוֹת, דְּמִקְבֵּל בֵּר נֶשׁ לְאֲעֵדָא גְרָמִיהּ מֵאֲרַח פִּישׁ, וְלִמְיַתָּהּ בְּאֲרַחַא טְבָא. תּוֹ וְדָרְךָ חַיִּים, אִינֵן תּוֹכְחוֹת

מוֹסֵר, דְּאִיִּיתִי קוֹדֶשׁא פְּרִיךָ הוּא עֲלִיהּ דְּבֵר נֶשׁ, לְדַבְּרָא לִיהּ מֵחֻבּוֹי בְּאִינֵן תּוֹכְחוֹת. זְכָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּקִבִּיל לְהוּ פְּרָעוּ דְּלָבָא. – וְדָרְךָ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר, דָּרְךָ חַיִּים וְהַנְּתִיב לְעֵלוֹת דְּרָכוּ וְכוּ לְהַכְנֵס לְעוֹלָם הַבָּא, הֵם תּוֹכְחוֹת, תּוֹכְחָה הוּא לְשׁוֹן בְּרוּר (כְּמוֹ שְׁכָתוּב אוֹתָהּ הוֹכַחַת וּפִירֵשׁ רִשׁׁי בְּרַת), דְּהִינּוּ אֹרֶךְ הַבְּרוּר בֵּין מוֹב לְרַע שִׁישׁ בְּתוֹרָה, הַקּוֹשֶׁרֶת בְּמוֹסְרוֹת וְחֻכָּלִים אֵת הָאָדָם לְשׁוֹרְשׁוֹ וּמְחֻזְרָתוֹ לְמוֹטָב וּמְסִירָה מִמֶּנּוּ אֵת הָרַע, שְׁמִקְבֵּל אָדָם לְחִסּוֹר עֲצָמוֹ מִדָּרְךָ רַעָה וּלְלַכַּת בְּדָרְךָ טוֹבָה. עוֹד פִּירוּשׁ וְתַכְלִית וְדָרְךָ חַיִּים, הֵם תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר, בְּרוּר הַמְּסִיר הָרַע כְּנ״ל, שְׁבָא הַקְּב״ה עַל הָאָדָם בְּכוּחַ אֹרֶךְ הַתּוֹרָה וְאוֹצְרוֹת שִׁישׁ לוֹ בְּגִזּוּי, כְּכַדִּי לְמַהֵר אוֹתוֹ מֵחֻבּוֹת, כְּכַח אוֹתָם תּוֹכְחוֹת פְּנִימִיּוֹת (תּוֹכְחָה לְשׁוֹן תּוֹךְ) וְכוּחַ הַיּוֹזֵק נִשְׁמָתוֹ (כִּי תּוֹכְחָה גַם לְשׁוֹן כַּח, עֵינֵן בְּאִרְיֻכוֹת תּוֹרָה ח׳ חֶלֶק ב׳) אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִקְבֵּל אוֹתָם בְּרִצּוֹן הַלֵּב, עַל יְדֵי הַמִּצְוֹת שְׁמִקִּים בִּירָאָה הַמְּסוּרָה לֵלֵב וְאֵהֲבָתוֹ אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ וּבְכוּחַ לִימוּד הַתּוֹרָה בְּדַבְרִים הַמְּתִיּוֹשְׁבִים עַל לֵב. כִּי הַקְּבֵלָה בְּרִצּוֹן הַלֵּב מְבַטֵּל אֵת יִיסוּרֵי הַתּוֹכְחוֹת מֵהָ רוּאָה שְׁאִינֵן בְּדָרְךָ הַיִּשֵּׁר וְאִינֵן מְתִיּוֹשׁ מִזֶּה כִּי יוֹדֵעַ כִּי אֵת אֲשֶׁר יֵאָהֵב ה׳ יוֹכִיחַ וּלְכֵן יִכוּן עֲצָמוֹ לְדָרְךָ הַיִּשֵּׁר. וְהוּא כְּלִי לְקַבֵּל הָאוֹר הַטּוֹב שֶׁל עוֹלָם הַבָּא הַמְּלוּבֵשׁ בְּתוֹכְחַת הַתּוֹרָה.

דְּבֵר אַחַר פִּי נֵר מִצְוָה, (תְּקוּנָא דְּשֶׁרְגָא) דָּא שְׂרָגָא פּוֹצִינָא דְּדוֹר, דְּאִיהוּ נֵר מִצְוָה אֹרְיִיתָא דְּבַעַל פְּהַ, דְּאֲצַטְרִיךְ לְאֲתַתְקְנָא תְּדִיר, וְאִיהוּ לֹא נְהָרָא אֲלָא מְגוֹ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, דְּהָא אֹרְיִיתָא דְּבַעַל פְּהַ לִּית לָהּ נְהִירוֹ, אֲלָא מְגוֹ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, דְּאִיהוּ אֹרֶךְ לְאֲנַהְרָא. – דְּבֵר אַחַר כִּי נֵר מִצְוָה, זֶה נֵר הַמְּנוֹרָה שֶׁל דוֹד הַמֶּלֶךְ, בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁהוּא נֵר מִצְוָה שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַעַל פְּהַ, מַלְכוּת פַּה קְרִינֵן לָהּ, שְׁצַרִיכָה לְהַתְתַּקֵּן תְּמִיד וּלְחַדֵּשׁ בַּהּ הַפְּתִילָה וְהוֹסַפְתָּ הַשֶּׁמֶן, כְּמוֹ הַלְּבָנָה שְׁאִין לָהּ אֹרֶךְ מְעַצְמָה וְתְּמִיד צְרִיכָה לְקַבֵּל מֵאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, וְהִיא לֹא מְאִירָה אֲלָא מִתּוֹךְ תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב שֶׁהִיא שׁוֹרְשָׁה, שֶׁהִיא תּוֹרָה אֹרֶךְ, שְׁחָרִי תּוֹרָה שְׁבַעַל פְּהַ אִין לָהּ אֹרֶךְ, אֲלָא מִתּוֹךְ תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כִּי לִית מוֹלְתָהּ שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַעַל פְּהַ שֶׁהִיא הַפִּירוּשׁ וְדָרְךָ הַיִּשֵּׁר לְקִיּוּם הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, שְׁאִין לָהּ רְמוֹ בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, שֶׁהִיא אֹרֶךְ לְהַבָּה לְהֵאִיר בַּהּ בְּפִתְלַת הַנֵּר, כִּי דְּבֵר הַנְּבוּאָה הָאֱלוֹקִי הַמְּצוּמָצֵם בְּחֻכְמָה אֱלוֹקִית בְּתוֹךְ כְּתַב הָאֲשׁוּרִית (הַמְּאוּשֵׁר מִלְּמַעְלָה, כִּךְ שְׁמַעְתִּי מִפִּי ר׳ שְׁלֹמֹה יְהוּדָה בְּאֵרֵי שְׁלִישׁ״א) הוּא בְּאֵמַת הָאוֹר הַמְּאִיר בְּתוֹךְ דְּבָרֵי חו״ל שֶׁנִּתְקַבְּלוּ דְּבָרֵיהֶם גַּם בְּסִינֵי. כִּי אֲצַל הַקְּב״ה גַּם לֹא שֶׁהִדְבַּר נִתְפַּרֵשׁ לָנוּ הָרִי זֶה כּוֹנֵנָתוֹ וְדָאֵי וְרִצּוֹנֵנוּ. וְרִצּוֹנוֹ שְׁבַתְּוֹךְ

אותיות התורה שבכתב הוא האור והשורש המהייה מנורת דוד. והבן כי הדברים דקים. והיא אותה בחינה כנ"ל של הארת עולם הבא, עולם האמת המתלבש בקיום המצוות למעשה. תורה שבכתב כנגד עולם הבא בחינת אור, ותורה שבעל פה, מלכות פה כנגד המצוות מעשיות ועולם הזה, עולם העשייה.

אֲשֶׁנָּה אֲבִתְרִיהָ, וְהָמָּא בְּרִיתָהּ דְּאוֹשְׁפִיזָא קְיִימָא אֲבִתְרִייהוּ, אָמַר פִּי נֵר מְצֻחָה, מָאִי נֵר. דָּא נֵר דְּאִיְהוּ מְצֻחָה דְּנִשְׁוִין זְכַיִין בֵּיהּ, וְאִיְהוּ נֵר דְּשַׁבְּתָא, דְּאָפַּר עַל גַּב דְּנִשְׁוִין לָא זְכַאן בְּאוֹרֵייתָא, הָא גּוֹבְרִין זְכַיִין בְּאוֹרֵייתָא, וְנִתְרִין לְהָאִי שְׂרָפָא, דְּנִשְׁוִין מְתַתְקִין בְּהָאִי מְצֻחָה. נִשְׁוִין בְּתַקְוָנָא דְּהָאִי נֵר. גּוֹבְרִין בְּאוֹרֵייתָא, לְאַנְהָרָא לְהָאִי נֵר, תַּקְוָנָא דְּמְצֻחָה דְּנִשְׁוִין אֲתַחְיִיבוּ בְּהוּ. – הַסְתַּכַּל לְאַחֲרוֹרִיו, יֵשׁ לֹמַר שֶׁהַכוּוֹנָה כִּי בַתְחִילָה מִיַּד חֹדֶשׁ הַחִידוּשׁ הַפְּנִימִי, וְאִזּוּ הַסְתַּכַּל לְאַחֲרוֹרִיו שֶׁל הַחִידוּשׁ שֶׁל הַבֵּן מֵאִין נִמְשָׁךְ דִּיקָא זֶה הַחִידוּשׁ וְאִיזָה מַעֲשֵׂה לְמַטָּה הִיָּה הֵנֶר וְהַכְּלִי לְהַמְשִׁיךְ אֹרֶךְ תּוֹרָה שֶׁל הַחִידוּשׁ לְתוֹךְ תּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה שֶׁאֵמַר, וְרָאָה בְּרוּחַ קִדְשׁוֹ כִּי בִיתּוֹ שֶׁל הַמְּאֵרָה עֲמַדָּה בְּצַנִּיעוּת מֵאַחֲרֵיהֶם וְהִיא אֲשֶׁר הַכִּינָה הֵנֶר בְּשִׁבִיל לִימּוּדִים וְהִיָּה בָּהּ גַּם הַרְצוֹן הַקִּדוּשׁ בְּזוֹ הַכְּנָה. וּמִמִּילָא הַמְּשִׁיךְ עֵתָה תּוֹרָה יוֹתֵר פְּרָטִית כְּפִי הַכְּלִי שֶׁלָּהּ מִמּוֹשׁ. אָמַר כִּי נֵר מְצֻחָה, מִתּוֹ נֵר? זֶה נֵר שֶׁהִיא מְצֻחָה שְׁנֵשִׁים זֹכֹת בָּהּ, וְהִיא נֵר שֶׁל שַׁבָּת, שֶׁמֵאִיר בּוֹ אֹרֶךְ עוֹלָם הַבָּא עוֹלָם הַנִּשְׁמוּת, כִּי אֵפֶר עַל פִּי שְׁנֵשִׁים לֹא זֹכֹת בַּתּוֹרָה שֶׁהִיא תּוֹרָה אֹרֶךְ הַמֵּאִיר בְּנֵר כְּנ"ל, הֵרִי גְבָרִים זֹכִים בַּתּוֹרָה אֹרֶךְ, וּמֵאִירִים לְאוֹתוֹ נֵר שֶׁל תְּרִי"ג מְצֻוֹת שֶׁמְקִימִים כְּנ"ל, נִשְׁיִים מִתְקַנּוֹת לְקַבֵּל אֹרֶךְ נִשְׁמָתָם בְּאוֹתָהּ מְצֻחָה לְלֹא תּוֹרָה. נִשְׁיִים בְּתִיקוֹן שֶׁל אוֹתוֹ נֵר שַׁבָּת וְגְבָרִים בַּתּוֹרָה אֹרֶךְ, לְהֵאִיר גַּם לְאוֹתוֹ נֵר שֶׁל שַׁבָּת שֶׁמְדַלִּיקוֹת נִשְׁוִתִּיהֶם, הוּא גַּם תִּיקוֹן שֶׁל הַמְּצֻוֹת שְׁנֵשִׁים מִתְחַיִּיבוֹת בָּהֶם בְּהַדְּלָקָה הַנִּשְׁמִית, שֶׁהֵרִי אֹרֶךְ הַשַּׁבָּת וְאֹרֶךְ תּוֹרָה שֶׁל בְּעִלְיָהּ הוּא הַמֵּאִיר בְּתוֹךְ הֵנֶר. כִּי בְּכּוֹחַ אֹרֶךְ תּוֹרָתָהּ בְּעִלְיָהּ וְהַדְּלָקָתָהּ נֵר שֶׁלָּהּ תּוֹכֵל גַּם הִיא לְחַפֵּשׂ בְּגַנְזֵי הַמֶּלֶךְ אוֹצְרוֹת שֶׁלוֹ בְּשַׁבָּת קוֹדֶשׁ מְעִין עוֹלָם הַבָּא וְלְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגֵי הַחִיפּוּשׁ לְקַחַת כָּל מַה שֶׁתְּרַצָּה מֵאוֹרוֹת שַׁבָּת שֶׁזֶהוּ הַתְּכַלִּית.

שְׁמֻעָתָה הִיא אֲתַתָּא וּבְכַתָּא, אֲדִהְכִי קָם אֲבוּהָ דְּאֲתַתָּא, דְּהָתָּה תְּמֹן, וְעָאֵל בִּינְיָיְהוּ, וְהָמָּא בְּרִיתָהּ קְיִימָתָא אֲבִתְרִייהוּ וּבְכַתָּא, שְׁאִיל לָהּ אֲבוּהָ. סָחַת לִיהָ (רְבִי אַבְבָּא) עוֹבְדָא. שְׁאִרֵי אֲבוּהָ דְּאֲתַתָּא אוֹפֵי אִיְהוּ וּבְכַתָּה. אָמַר לִיהָ רְבִי יוֹסֵפִי, דִּילְמָא חֲתַנְךָ בְּעִלְיָה דְּבְרִיתָהּ, לָא זָכָה בְּאוֹרֵייתָא. אָמַר לִיהָ וְדָאִי חֲכִי הוּא, וְעַל דָּא וְדָאִי בְּכִינְךָ, אָנָּא וּבְרִיתִי תְּדִירָה. – כִּיוּן

אמר רבי יוסי שאור השבת שלה תלוי בעמלו של בעלה בתורה שבכתב ושבעל פה להאיר לה אור נר השבת, שמעה זאת אותה אישה ובכתה על חסרונה הנובע מחסרון בעלה כמוכא לכאורה לקמן, בין כך מקול הכניות קם אבי האשה, שהיה שם באותה השקפה שלה כמוכא לקמן, ונכנס ביניהם, בין הצדיקים, לנסות להבין תוך וכוונת הדברים שבניהם, וראה ביתו שעומדת אחריהם ובוכה, שאל אותה אביה על מה בוכה, והיא סחה לו מעשה הנר והחידוש תורה שעליו. התחיל אבי האשה אף הוא לבכות, שהרי היה בעל ההשקפה מוטעית כמוה כנ"ל. אמר לו רבי יוסי, אולי חתנך בעלה של בתך לא זכה בתורה? ולכן כאב לה עד בכי דבר החידוש שאינה יכולה לקיימו, מפני שבעלה לו מקיים חלקו. אמר לו ודאי כך הוא הדבר, ועל זה ודאי אנו בוכים אני וביתי תמיד.

וּבְגִין דְּחִמְיָנָא, לִיהָ יוֹמָא חֹד, דְּדָלִיג מֵאַגְרָא דָּא, לְמִשְׁמַע קַדִּישׁ בְּהַרֵי צְבוּרָא, סְלִיק בְּרַעוּתָא דִּילִי, לְמִיָּהֵב לִיהָ בְּרִיתִי, וְתַכְפָּה דְּנַפְקוּ צְבוּרָא מִפְּנֵי בְּנִישְׁתָּא, יְהִיבָנָא לִיהָ בְּרִיתִי. דְּאִמְיָנָא בְּדִלְוָנָא דָּא דְּאֲתָא לְמִשְׁמַע קַדִּישׁ, גְּבַרָא רַבָּא לִיְהוּ בְּאוֹרֵייתָא, וְאָפַּר עַל גַּב דְּאִיְהוּ רַבִּינָא, וְלֹא יִדְעָנָא בֵּיהּ מְקַדְּמַת דְּנָא. וְהַשְׁתָּא אֲפִילוּ בְּרַפְתָּ מְזוּנָא לֹא יִדְעָ, וְלֹא יְכִילָנָא בְּהַרְיָה לְמַלְעֵי בֵּין חֲבֵרִינָא, דִּיזְלוּף קְרִיאתָ שְׁמוֹעַ, אוֹ בְּרַפְתָּ מְזוּנָא. – בּוֹכִים עַל מַקַּח מְעוֹת שֶׁנִּפְּל בִּידֵי מִפְּנֵי שְׂרָאִיתִי אוֹתוֹ יוֹם אַחֵר, דְּהִינּוּ שֶׁחֲשַׁבְתִּי שְׁכָל מִגְּמַתּוֹ לְיוֹם אַחַד לְעֵתִיד לְבּוֹא יוֹדֵעַ לָהּ, שֶׁהוּא הַתְּכַלִּית וְעוֹלָם הַבָּא, שְׁכָל רְצוֹנוֹ לְהַרְבוֹת כְּבוֹד שְׁמִים וְכְבוֹד הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא מְדֻלָּג מְעִלְיָה זוֹ, שׁוֹאֵף לְעִלוֹת מִדְּרַגָּה לְדְרַגָּה, שֶׁהִיא רִין לְשִׁמּוֹעַ קַדִּישׁ עִם הַצִּיבוּר, עַל כֵּן עָלָה בְּרִצּוֹן שְׁלִי לְתַתּ לּוֹ אֵת בְּתִי שֶׁחֲשַׁבְתִּי שֶׁהַבְּנִיתִי גּוֹדֵל מְעִלְתּוֹ לְפִי מַעֲשֵׂה זֶה, אֵךְ לֹא רְצִיתִי לְהַטְרִיחַ כָּל הַצִּיבוּר לְהַמְתִּין עַד לְזִמְנֵי הַקִּדּוּשִׁין, וְתַכְפָּה שִׁיצָא הַצִּיבוּר מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, נָתַתִּי לוֹ אֵת בֵּיתִי. שֶׁאֵמַרְתִּי שֶׁבְּדִילּוֹג זֶה שָׁבָא לְשִׁמּוֹעַ קַדִּישׁ מוֹכַח רְצוֹנוֹ הַקִּדּוּשׁ לְהַרְבוֹת כְּבוֹד שְׁמִים וּמִמִּילָא אֲדָם גְּדוֹל יְהִיָּה בַּתּוֹרָה, וְאָפַּר עַל גַּב שְׁעֵתָהּ הוּא תִּינּוֹק רַךְ בְּשָׁנִים יַחְסִית, וְלֹא יִדְעֵתִי בּוֹ לְפָנַי כֵּן מַה מִּדְּרַגְתּוֹ רַק הַסְתַּמְכַתִּי עַל זֶה הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַדִּילּוֹג. וְעַכְשִׁיו נוֹדַע לִי כִּי אֲפִילוּ בְּרַכַּת הַמְּזוּן לֹא יִדְעָ, כִּי לֹא רָאִיתִי מְעוֹלָם עַד כֹּה מְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן שֶׁלֹּא רָאִיתִי אוֹכֵל לֶחֶם, וְכִנְרָאָה מוֹנַע עֲצָמוֹ לְאֹכֹל לֶחֶם כִּי אִינוּ יוֹדַע לְבָרֵךְ, וְאֲפִילוּ אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ מִחֲבָרֵי וְלֹא יְכוֹלְתִי לְלַמּוֹד עִימוֹ תּוֹרָה וְתַפִּילָה בֵּין חֲבָרִים שֶׁלֹּא יִרְאוּ שֶׁחַתְּנִי אִינוּ יוֹדַע לְקְרוֹא, שֶׁאֲצַמְרֵךְ שִׁילְמַד מִמְּנֵי קְרִיאתָ שְׁמוֹעַ אוֹ בְּרַכַּת הַמְּזוּן לְפָנַי

חברי והיא בושה לי כאמור.

אמר ליה אעבר ליה באחראי, או דלמא ברא יוליד דלחוי נברא רבא. אדהכי קם איהו, ודלג עליהו ויתבי לקמיהו. אסתפל ביה רבי יוסי, אמר, ודאי אנא חמינא פהאי רביא, דנהורא דאורייתא יפוק לעלמא מניה. או ברא דיוקים מניה.

חייך החוה רביא, ואמר, רבותי אימא קמייכו חד מלה. אמר לו רבי יוסי לאבא, לכאורה לפי מה שרואות עינינו, לפי דבריך, שתי אפשרויות בידך לפעול, האחת העבר אותו באחר, שמוען אתה שאינו ראוי באמת בתך ויש מקום ליאוש גמור ממנו כפי ניכר בבכיתך, או אפשרות שניה שתשאיר אותו אפילו אם ישאר כמות שהוא שמא בן יוליד שהוא יהיה אדם גדול, כי בכל זאת תכונות הטובות יעברו לבנו. בינתיים קם הוא אותו חתן נמוץ בעל חיות גדולה מחכמתו המחיה אותו, ודלג עליהם כי באמת היה במדרגות רבות מעל חמיו, אולי הכוונה שאפילו דלג מעל מדרגות רבי יוסי ורבי חייא שהרי אמרו לו לקמן שזכו לשמוע ממנו דברי עתיקא שלא זכו לשמוע עד היום, וישב בישוב הדעת לפנייהם וכנגדם, לגלות להם מי הוא. הסתכל בו רבי יוסי כי טוב מראה עיניים, ואין לו לדיין אלא מה שענינו רואות, אמר, ודאי אני רואה בילד הזה שאור התורה יצא לעולם, ממנו עצמו ולא כמו שסברת שישאר עם הארץ. כי הוא נר גדול של מצוות כנ"ל שמאיר בו אור התורה כזה בתוכו שיאיר גם לעולם. ולא יכול להיות אור כזה שמאיר בו אם לא שיודע לקיים המצוות כולל ברכת המזון בודאי. כמו שלמדנו כנ"ל שזה תלוי בזה הנר באור והאור בנר. או שבן יקום ממנו כנ"ל שיאיר את העולם בתורתו, אבל ודאי שהאור מעיד עליו על פתילה ושמן טובים שהם כלי המצוות שמקיים. צחק אותו הילד אולי מתוך מבוכה שגילו סודו מה שהסתיר עצמו עד כה מחמיו ובתו, או שמא צחק מפני שמחה של אור התורה הגנוז בו. ואמר רבותי אמר לפניכם דבר אחד. שהוא אחד עם דבריהם ומסביר אותנו.

פתח ואמר (איוב לב) צעיר אני לימים ואתם ישישים על בן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם. האי קרא אתערבי ביה עמודי עלמא. אבל אליהו דכתבי ביה ממשפחת רם, אתערבי, דהא מזרעא דאברהם קאתא. וישפיר. אבל אליהו פהנא חרה, ומזרעא דחזקאל נביאה חרה, פתיב הכא בן ברכאל הבווי, וכתבי התם (יחזקאל א) יחזקאל בן בוזי הכהן. פתח ואמר לפרש הפסוק באיוב, צעיר אני לימים ואתם ישישים על בן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם. זה הפסוק התעוררו בו

עמודי עולם לפרשו. אבל אפשר כפי מידתי, אליהו שכתוב בו ממשפחת רם, העירו שהרי מזרע אברהם הוא בא, ויפה הפירושו. אבל אליהו כהן היה, ומזרעו של יחזקאל הנביא היה, שהרי כתוב כאן בן ברכאל הבווי, וכתוב שם (בספר יחזקאל), יחזקאל בן בוזי הכהן.

ואי תימא בגין דכתבי בוזי, (איוב לא) בוזי ממשפחת חרה. לאו הכי, הדר ואמר ממשפחת רם, עלאה על פלא. אמאי אקרי בוזי. על דמבזה גרמיה לגבי מאן (דף קס"ו ע"ב) דגדול מניה, ועל דא סליק בשמא עלאה, בוזי, דא דאקרי אדם שלימא בכלא, מה דלא אקרי הכי בר נש אחראי, הדר הוא דכתבי, (יחזקאל ב) ואתה בן אדם, ועל דסליק בשמא דא, אקרי רם, עלאה על פלא. – ואם תאמר להקשות, משום שכתוב בוזי משמע בוזי משפחת חיה, שהיה בוזי ביותר. לא כך יש לפרש מילת בוזי שהרי חזר ואמר ממשפחת רם, דהיינו עליון רם ונישא על כולם. אם כן למה נקרא בוזי. על שמבזה עצמו לפני מי שגדול ממנו, שהוא בחינת שפיכות דמים שתיקה, בחינת מיתה, שעל ידי זה זוכה גם בחייו לחפש בגנוי המלך בזכות ענוה ושפלות ויראה בבחינת מיתה. ולכן עלה דייקא על ידי הבזיון והשפלות להשיג בשם העליון בסודות הנהגת ה' את עולמו ברחמים הנמשכים מעתיק יומין (עיינ תורה ו' שעל ידי השתיקה לבזיון עולה לכתר) כי הבזיון הוא נר להשגת אור הכתר בחינת אהי"ה בחינת עולם הבא כנ"ל. וזו הכוונה במילה בוזי, שלמעשה בתוצאה הסופית הוא ההפך מן האדם הבווי והשפל, כי דייקא זה הצדיק שנקרא אדם שלם בהכל, (אדם צדיק שלם בכריתו הוא היסוד הנקרא כל כידוע, כי השתיקה לבזיון היוזם הוא תיקון הברית עיין שם שנעשה אדם לשבת על הכסא) מה שלא נקרא כך אדם אחר כמו שהקב"ה כינה את יחזקאל. זהו שכתוב ואתה בן אדם, ולכן גם אליהו על שעלה בשם הזה, דהיינו בכוח בחינת שם הבזיון דייקא על ידי זה נקרא רם על הכל כנ"ל.

ועל דא אמר צעיר אני לימים. לימים, מימים מבועי ליה, מאי לימים. אלא אמר צעיר אני, ואזעירנא גרמי לימים, לגבי בר נש דאית ליה יומין סגיאין. מאי טעמא. בגין דאמרתי לימים ודברו, ועל דא צעיר אני, ואזעירנא גרמי לגבי ימים. ואתם ישישים, חמינא לכו ישישים. על בן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם. איה אנא, אמרתי ימים ודברו ורב שנים יודיעו תקמה. ודאי. אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינב. ועל דא בגין דאנא רביא, שוינא ברעותי דלא למללא עד תריין ירחין, ועד יומא דא אשתלימו. וחשתא דאתון הכא,

אֵת לְמִפְתָּח פְּאֻרְיִיתָא קְמַיְכוּ. – וְעַל כֵּן מֵאַחַר וּשְׁמַצְד
הָאֵמֶת הִיָּה בַּמְדֻרְגָה גְדוּלָה אַף מִן הַזְקֵנִים, אֲךָ הַשְּׁפִיל עֲצֻמו
מִתַּחַת לַמְדֻרְגָתוֹ, מִפְּאֵת יִרְאֵת כְּבוֹד שְׂרַחֵשׁ לְהֵם אֲמַר צַעִיר
אֲנִי לִימִים. לִימִים? מִימִים הִיָּה צְרִיךְ לְהִיֹּת כְּתוּב, כְּלוֹמַר
צַעִיר מִפְּנֵי יָמִים מוֹעֵטִים שֶׁהִיִּיתִי. אִם כֵּן מַה זֶה לִימִים? אֵלֵא
אֲמַר צַעִיר אֲנִי, קִנְקֵן חֹדֶשׁ מֵלֵא יִשְׁן שִׁישׁ יִשְׁנִים שֶׁאֵפִילוּ
חֹדֶשׁ אֵין בְּהֵם וּבְכָל זֹאת, וְהַקְטַנְתִּי עֲצֻמִּי בִּיחַם לִימִים רַבִּים,
דְּהֵיִינוּ לְגַבִּי אֲדָם שִׁישׁ לוֹ יָמִים רַבִּים מִמֶּנִּי. מַה הַטַּעַם מִשׁוּם
שֶׁאֲמַרְתִּי שִׁימִים יִדְבְּרוּ, אֵלּוּ הֵם זְקֵנִים בַּחֲכֻמָּה בְּאִים בִּימִים
לְהֵם רְאוּי הַכְּבוֹד לְדַבֵּר, וְעַל זֶה אֲנִי כְּבִיכּוֹל צַעִיר וְהַקְטַנְתִּי
אֵת עֲצֻמִּי אֵל הַבְּאִים הַיָּמִים מוֹצֵד עֲצֻמִּי. וְאַתֶּם מוֹצֵד עֲצֻמְכֶם,
יִשְׁיִשִׁים, כְּלוֹמַר רְאוּתִי אֵתְכֶם שֶׁאַתֶּם יִשְׁיִשִׁים בְּעֵינֵי עֲצֻמְכֶם
לְמַעַן כְּבוֹד שְׁמוֹם שְׂרַאוּי שִׁיכְבְּדוּ אֵתְכֶם, עַל כֵּן זְחֻלְתִּי עַל עֵפֶר
הַשְּׁפִל וְאִירָא יִרְאֵת כְּבוֹד לְשִׁתּוֹק וְלֹא לְדַבֵּר לְפָנֶיכֶם. וְאִירָא
שֶׁפַּחְדְּתִי מַחֹת דְּעִי אֵתְכֶם, לְהִרְאוֹת שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ מְדֻרְגַתְכֶם
כִּי אֲנִי אֵפִילוּ מוֹעֵל מְדֻרְגַתְכֶם. כֵּךְ יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּדַבְרֵי אֱלִיהוּא
וְאַף אֲנִי אֲמַרְתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרוֹב שָׁנִים יוֹדְעֵי חֲכֻמָּה וְדָאֵי,
כִּי חֲכָמִים כָּל זְמַן שֶׁמְזַקְנִים דְּעֵתָם מוֹתִישֵׁבֶת עֲלֵיהֶם. אֲכֵן
רוּחַ חֲכֻמָּה הִיא בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְּבִינָם, בּוֹזְכוֹת זְקֵנָתָם,
אֲשֶׁר הֵם בְּאִים בִּימִים וּבּוֹזְכוֹת אוֹיֵר הַמַּחֲכִים שְׁבֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל
(עֵיין תּוֹרָה ס' א' ג' עַל זֶה הַפְּסוֹק) יִזְכוּ עַל יְדֵי נִשְׁמַתָּם
הַגְּדוּלָה לְחֻבְנָה גְדוּלָה. וְלִכֵּן מִשׁוּם שֶׁבְּפוּעֵל מוֹצֵד זְמַן הִיִּיתִי
בְּעוֹלָם אֲנִי יֵלֵד רַךְ בְּשָׁנִים, לִכֵּן עַל אַף מְדֻרְגַתִּי גְדוּלָה לְהַשִּׁיג
גְּנוּי הַמֶּלֶךְ סוּדוֹת עֵתִיק, שְׁמַתִּי בְּרִצּוֹנִי שֶׁלֹּא לְדַבֵּר עַד שְׁנֵי
חֹדְשִׁים, לְכַבֵּד חֲכָמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלִקְיִים סִיג לְחֲכֻמָּה שְׁתִּיקָה,
וְכֵן לִקְיִים מוֹשְׁנָה אֲבוֹת פֶּרֶק הַהֶלְכָה ז' אֵינוּ מְדַבֵּר בְּפָנֵי
מִי שֶׁגְּדוּל מוֹמְנו מַחֲכֻמָּה וּמִנִּין (וְעֵיין תְּפִאֲרַת יִשְׂרָאֵל שֶׁכְּתַב
שֵׁם בְּמִנִּיין וְכָל שֶׁכֵּן בְּשָׁנִים) וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה לֹא נִשְׁלַמְנו אֵלּוּ
הַחֹדְשִׁים (עֵיין לְקַמֵּן מְדוּעַ דִּיקָא הוֹדְשִׁים). וְעַכְשֵׁי שֶׁאַתֶּם
כְּאַן וְאַתֶּם חַפְצִים בַּחֲכֻמָּה בְּבַחֲיַנְת מִתְלַמִּידֵי יוֹתֵר מִכּוֹלָם, יֵשׁ
לְפַתַּח בְּתוֹרָה לְפָנֶיכֶם. כְּדִי שִׁיאִירוּ פָנֶיכֶם מַחֲמַת הַשְּׁמַחָה.

פְּתַח וְאָמַר, (מִשְׁלֵי ו) כִּי נֵר מְצֻוָּה וְתוֹרָה אֲוֵר וְדָרְךָ חַיִּים
תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. כִּי נֵר מְצֻוָּה דָּא אֵיחֵי מְשֻׁנָּה, כְּמָה דְּאֵת
אָמַר (שְׁמוֹת כד) וְתוֹרָה וְהַמְצֻוָּה. וְתוֹרָה: זֶה תוֹרָה
שְׁבִכְתָּב. וְהַמְצֻוָּה: זֶה מְשֻׁנָּה. דְּאֵיחֵי נֵר שְׂרָגָא, דְּקַיְמָא

לְאֵדְלָקָא. – פְּתַח וְאָמַר כְּדוֹגְמַת דְּבִרֵי רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיִיא בְּכַדִּי
לְהַרְחִיב וְלְהַעֲמִיק יוֹתֵר בְּסוּד הַעֲנִיין, כִּי נֵר מְצֻוָּה וְתוֹרָה אֲוֵר
וְדָרְךָ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. כִּי נֵר מְצֻוָּה זֶה הִיא מְשֻׁנָּה כְּמוֹ
שֶׁאֲמַרו כְּנ"ל עַל מְנוֹרַת דוּד תּוֹרָה שְׁכַעַל פֶּה. וְכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
בְּפִירוּשׁ חו"ל בְּקַבְלָה מוֹסִינִי. וְהַתּוֹרָה וְהַמְצֻוָּה. וְהַתּוֹרָה זֶה
תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב. וְהַמְצֻוָּה זֶה מְשֻׁנָּה. שֶׁהִיא נֵר שְׁעוֹמֵד לְהַדְלִיקָה.
כִּי חו"ל הִפְשׁוּ בְּנֵרוֹת לְדַעַת מְקוֹר הַמְשֻׁנָּה מִן הַפְּסוֹקִים מְנַלֵּן
לְחִבְרָם יַחַד לְהַאִיר אוֹתֵיֹת הַתּוֹרָה בְּמִשְׁנָה שֶׁהִיא הַשְּׁמֹן
הַדּוֹלֵק בְּנֵר (אֹתָם אוֹתֵיֹת בְּהִיפּוֹךְ לְהַאִיר אֲוֵר הַשּׁוֹרְשֵׁי אוֹ
הַנִּשְׁמָה שֶׁל הַתּוֹרָה)

נֵר אֲמַאי אֲקָרִי נֵר. אֵלֵא כִּד מְקַבְּלָא מִבֵּין תְּרִין דְּרוּעִין, רַמ"ח
שׁוּיפִין עֲלָאִין, אֵיחֵו פְּתַחַת לְגַבִּיחֵו תְּרִין דְּרוּעִין דִּילָהּ, כְּדִין
אֵתְּפִילֵו אֵלֵין תְּרִין דְּרוּעִין כְּהוּ, וְאֲקָרִי נֵר. וְתוֹרָה אֲוֵר,
דְּקָא נְהִיר לְהַהוּא נֵר וְאֵדְלִיקַת מְנִיָּה מְסַטְרָא דְּאֲוֵר קְדָמָאָה,
דְּאֵיחֵו יְמִינָא. דְּהָא אוֹרְיִיתָא מְתַחַוָּא סְטְרָא דִּימִינָא דְּאֲוֵר
קְדָמָאָה אֵתִיחֵיבַת, דְּכְתִיב, (דְּבִרִים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ,
מְסַטְרָא דִּימִינָא אֵתִיחֵיבַת, (מ"ד ע"א) אַף עַל גַּב דְּאֵתְּפִילֵל
בֵּיה שְׁמַאֲלָא, דְּהָא כְּדִין אֵיחֵו שְׁלִימוֹ דְּכָלָא. – נֵר דִּיקָא,
לְמַה נְקִרָאֵת הַמְשֻׁנָּה נֵר? אֵלֵא כְּאֲשֶׁר הַמְשֻׁנָּה שֶׁהִיא בַּחֲיַנְת
נִקְבָה בִּיחַם לְאוֹר הַתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב דְּבֵר ה' הַמִּתְלַבֵּשׁ בָּהּ, הִיא
מְקַבְּלַת מִבֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת שְׁלֵחַ, שְׁחֵם זְרוּעוֹת הִירָאָה וְאַחֲבַת
הַתְּנָא לְקַב"ה, אַחֲבָה וְהַשְׁתּוֹקֵקוֹת לְהַתְּאַחַד וְלְדְבוֹק בּוֹ יִתְבַרַךְ
לְקַבֵּל תּוֹרָתוֹ וִירָאָה לְדַעַת אֵיךְ לְצַמֵּצֵם בְּמִידָה הָאוֹר לְהִלְכוֹת
פְּסוֹקוֹת, שְׁבִכּוּחֵם שֶׁל אֵלּוּ הַזְרוּעוֹת יִדַּע לְהַלְבִּישׁ אֲוֵר הַתּוֹרָה
בְּמִשְׁנָה כְּרָאוּי, עִם עוֹד ר"נ אֲבִרִים נוֹסְפִים שֶׁל הָאֵשׁ הַעוֹלָם
יַחַד ר"נ"ב, אוֹי מְקַבְּלַת רַמ"ח אֲבִרִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁל מְצֻוֹת עֲשֵׂה
שְׁחֵם בַּחֲיַנְת נֵר מְצֻוָּה, הִיא פּוֹתַחַת אֵלֵיהֶם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת
שְׁלֵחַ כְּנ"ל בַּחֲיַנְת פְּתִיחַת כְּלֵי הַנֵּר שֶׁל הַמְשֻׁנָּה לְהַכְתֵּב לְחִבֵּק
בְּזוּרְעוֹתֶיהָ אֲוֵר הַתּוֹרָה, וְאֵז נְכַלְלוֹת שְׁתֵּי הַזְרוּעוֹת הִלְלוּ בְּהֵם
בְּרַמ"ח אֲבִרֵי אֲוֵר הַתּוֹרָה וְנִקְרָאִים הַזְרוּעוֹת נ"ר כִּי עֵתָה
בּוֹזְכוֹת הַזְרוּעוֹת מְאִירִים כָּל נ"ר פְּרִטֵי אֲבִרֵי הַמְשֻׁנָּה בְּאוֹר
הַרַמ"ח, לְגַלוֹת אֲוֵר הַרְחַמְנוֹת שְׁבִעְתִּיק בְּתוֹךְ נֵר הַמְצֻוֹת
הַמְפִּרְטוֹת בְּפִסְקֵי הַמְשֻׁנָּה. וְתוֹרָה אֲוֵר תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, שְׁמַאִיר
לְאוֹתוֹ נֵר שֶׁל מְשֻׁנָּה, וְנִדְלֶקֶת מוֹמְנו מוֹצֵד הָאוֹר הַרְאֵשׁוֹן
וְהַקְדוּם עֵתִיק יוֹמִין שֶׁהוּא בִּימִין וְצֵד הַחֲסֵד, כִּי אֲבִרָהֶם הוּא
צֵד הַחֲסֵד וְהוּא גְּמַטְרִיָּה רַמ"ח אוֹרוֹת הַמְאִירִים אֵת הַמְשֻׁנָּה.
שֶׁהִרִי הַתּוֹרָה אֲוֵר נִיתְנָה מֵאוֹתוֹ צֵד יְמִין שֶׁל הָאוֹר הַקְדוּם
הַרְאֵשׁוֹן, שְׁכְּתוּב מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, שְׁנִתְנָה מוֹצֵד הַיָּמִין,
וְאַף עַל גַּב שֶׁנְּכַלֵּל בָּהּ שְׁמַאֲל בַּחֲיַנְת אֵשׁ דַּת, כֵּךְ טוֹב הַדְּבַר

שהרי כך דייקא הוא שלמות הכל. כי אור הרמ"ח מאיר על ידי הנברות שמצד השמאל במידה והוא בחינת גניזת האוצרות של המלך כדי שיבוא הכן ויחפש על ידי מסירות נפשו ויוצאם לגילוי וזו היא התכלית הנשלמת.

ועתה ראה עתה לחפש בגנזי אוצרות המלך לחדש כאן בדברי הזהר בענין אלו האוצרות הגנוזות לצדיקים לעולם הבא וכן בעולם הבא המאיר להם בעולם הזה על ידי נרות המצווה והמשנה שלהם.

(אחר כן אמשיך שוב בסוף המאמר לכאר דברי הזהר)

אור דא אתבלייל במאתן ושבעה עלמין, דאינן גניזין בסטרא דההוא אור, ואתפשט בכלהו. תחות כורסייא עלאה סמירא, שריין אינן עולמות, מסטרא דההוא דימינא. תלת מאה ועשר אינן, מאתן ושבע, אינן בסטרא דימינא. מאה ותלת, אינן בסטרא דשמאלא. ואינן תלת מאה ועשר. ואלין אינן דקודשא בריה הוא מתקן תדיר לצדיקיא, ומאלין מתפשטין במה וכמה אוצרי חמדה, ובלהו גניזין לאתעדנא מנהון צדיקיא לעלמא דאתי ועל אלין כתיב (משלי ח) להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא ועל אלין כתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלקים וזלתה וגו'.

האור הזה נכלל במאתים ושבעה עולמות שגנוזים בצד של אותו האור ומתפשט בכלם. תחת הפסא הטמיר העליון שורים אותם עולמות מצד אותו תימין. שלש מאות ועשרה הם. מאתים ושבעה הם בצד תימין, ומאה ושלושה הם בצד השמאל. והם שלש מאות ועשרה. ואלו הם שמתקן הקדוש ברוך הוא תמיד לצדיקים. ומאליה מתפשטים במה וכמה אוצרות החמדה, וכלם גנוזים כדי להתעצו מהם הצדיקים בעולם הבא, ועל אלה כתוב (משלי ח) להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא, ועל אלה כתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלקים וזלתה וגו'.

י"ש: אלין, תלת מאה ועשר עולמות, גניזין תחות עלמא דאתי, (ועל) אינן מאתן ושבע דאינן מסטרא דימינא, אקרון אור קדמאה. בגין דאפילו אור שמאלא אקרי אור. אבל אור קדמאה איתו זמין למעבד תולדין לעלמא דאתי. ואי תימא לעלמא דאתי ולא יתיר. אלא אפילו בכל יומא ויומא דאי לא הוה האי אור, עלמא לא יכיל למיקם, דכתיב, (תהלים פט) אמרתי עולם חסד יבנת.

י"ש - אלה שלש מאות ועשרה עולמות שגנוזים תחת העולם הבא, (ועל) אותם מאתים ושבעה שהם מצד תימין נקראים אור ראשון, משום שאפלו אור השמאל נקרא אור. אבל האור הראשון עתיד לעשות תולדות לעולם הבא. ואם תאמר, לעולם הבא ולא יותר? אלא אפלו בכל יום ויום שאם האור הזה לא היה, העולם לא יוכל להתקיים, שכתוב (תהלים פט) אמרתי עולם חסד יבנת.

האי אור זרע ליה קודשא בריה הוא בגנתא דעדניו, ועביד ליה שורין שורין, על ידי דהאי צדיק, דאיהו גננא דגנתא, ונטיל להאי אור, וזרע ליה זרעא דקשומי. ועביד ליה שורין שורין בגנתא ואוליד ואצמח ועביד פריה, ומניחו אתון עלמא, דרא הוא דכתיב, (תהלים צז) אור זרוע לצדיק וגו'.

האור הזה זרע אותו הקדוש ברוך הוא בגן עדנו, ועשה אותו שורות שורות על ידי הצדיק הזה, שהוא הגנן של הגן, ונטל את האור הזה וזרע אותו זרע אמת, ועשה אותו שורות שורות בגן, והוליד והצמיח ועשה פרות, ומהם גזון העולם. זהו שכתוב אור זרע לצדיק וגו'.

וכתיב (ישעיה סא) וכננה זרועיה תצמיח. מאן זרועיה. אלין זרועי דאור קדמאה, דאיהו זרוע תדיר, השתא אוליד ועביד איבין, והשתא זרוע איהו, בקדמייתא, עד לא יוכל עלמא איבא דא, אוליד זרועא דא ויהיב איבא ולא שכיר. ועל דא, כל עלמין אתנו בספוקא דההוא גננא, דאקרי צדיק, דלא שכיר ולא פסיק לעלמין.

וכתוב, (ישעיה סא) וכננה זרועיה תצמיח. מי הם זרועיה? אלה הם הזרעים של האור הראשון שהוא תמיד זרוע, ועכשו מוליד ועושה פרות, ועכשו הוא זרוע. בראשונה, בטרם שייאכל העולם את הפרי הזה, הוליד הזרוע הזה ונותן פרי ולא שוכר. ולכן כל העולמות גזונו בספוקו של אותו הגנן שנקרא צדיק, שאינו שוכר ולא פוסק לעולמים.

בר בזמנא דישראל בגלותא. ואי תימא בזמנא דגלותא כתיב, (איוב יד) אלו מים מני ים ונדר יחרב ויבש, היה עבד תולדין. אלא כתיב זרוע, זרוע איהו תדיר, ומיומא דאפסיק החוה נהר. בגנתא (ס"א בגנתא) לא עאל דה קס"ז ע"א ביה החוה גננא. ויהוה אור דאיהו זרוע תדיר, עביד

ששם מתחיל תוכחות מוסר.

איבין ומניה ומגרימה אזדרע פקדמיתא, ולא שכיד תדיר. כגנתא דעביד תולדין, ומחהווא זרוע נפיל ביה באתריה, ומגרימה עביד תולדין כדבקדמיתא. ואי תימא, דאינון תולדין ואיבין הוו כמה דהיה בזמנא דנגנא תמן. לא הכי. אבל לא אתמנע זרוע דא לעלמין.

האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. אלא בלא רזא דמהימנותא דהאי קרא. כי גר מצוה, דא רזא דשמו. ותורה אור, דא רזא דזכור, ודרך חיים תוכחות מוסר, אלן גורין ועונשין דאורייתא, וכלא רזא דמהימנותא. ואצטריך דא לדא, ולמחוי רזא דכלא בדקא יאות.

פרט לזמן שישאל בגלות. ואם תאמר, בזמן הגלות כתוב, (איוב יד) אלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש, ואיך עשה תולדות? אלא כתוב זרע, והוא תמיד זרוע, ומיום שנפסק אותו נהר לא נכנס לגן (בגן) אותו הגן. ואותו אור שהוא תמיד זרוע, עושה פרות, ומפניו ומעצמו נזרע כבראשונה ולא שובך תמיד, כמו גן שעושה תולדות, ומאותו הזרוע נפל בו במקומו, ומעצמו עושה תולדות כבראשונה. ואם תאמר שאותם תולדות ופרות היו כמו שהיה בזמן שהגן שם – לא כן, אבל לא נמנע הזרוע הזה לעולמים.

הפסוק הזה אין ראשו סופו, ואין סופו ראשו, אלא הכל הוא סוד האמונה של הפסוק הזה. כי גר מצוה – זה סוד של שמו. ותורה אור – זה סוד של זכור. ודרך חיים תוכחות מוסר – אלה גזרות ועונשים של התורה, והכל סוד האמונה. וצריך זה את זה, ולהיות סוד של הכל פראוי.

כגונא דא ותורה אור, אורייתא דאתיהבת מספרא דהווא אור קדמאה, הכי אזדרע תדיר בעלמא, ועביד תולדין ואיבין, ולא שכיד לעלמין, ומחהווא איפא דיליה אתון עלמא.

ועל רזא דא דהאי אור, דדליק ונחיר להאי גר, פתיב ביה באהרן, (במדבר ח) בהעלותך את הנרות, בגין דהוא אתי מספרא דהאי אור. אור דא פתיב ביה, (בראשית א) יהי אור ויהי אור. פיין דאמר יהי אור, אמאי פתיב ויהי אור, דהא בויחי בן סניא. אלא, יהי אור, דא אור קדמאה, דאיהו ימינא, ואיהו לקין הימין. ויהי אור, דמימינא נפק שמאלא, ומרזא דימינא נפק שמאלא, ועל דא ויהי אור, דא שמאלא.

כמו זה ותורה אור. התורה שנתנה מצד אותו האור הראשון, כן נזרע תמיד בעולם ועושה תולדות ופרות ולא שובך לעולמים, ומאותו הפרי שלו נזון העולם.

ועל הפסוק הזה של האור הזה שדולק ומאיר לגר הזה, כתוב בו באהרן (במדבר ח) בהעלותך את הנרות, משום שהוא בא מצד האור הזה. באור הזה כתוב (בראשית א) יהי אור ויהי אור. פיין שאמר יהי אור, למה כתוב ויהי אור, שהרי בויחי בן מספיק? אלא יהי אור – זה האור הראשון, שהוא ימין, והוא לקין הימין. ויהי אור – שממין יוצא שמאל, ומסוד הימין יוצא שמאל, ועל זה ויהי אור, זה שמאל.

ודרך חיים תוכחות מוסר. תרין ארחין אינון, חד ארח חיים, וחד בהפוכא מניה. סימנא דארח חיים מאן איהו. תוכחות מוסר. דכד פעא קודשא פריה הוא לנטרא להאי ארח חיים, שוי עליה חווא דאלקי, ועביד תוכחות מוסר לבני עלמא. ומאן איהו. האי דכתיב, (בראשית ג) ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים ועל דא, דרך חיים איהו תוכחות מוסר. ומאן דאית ביה תוכחות, ודאי דמתערי ליה למתח בהווא ארח חיים, דשארי תמן תוכחות מוסר.

מכאן דיחי קדמאה דאורייתא, בספרא דשמאלא חרה. ובגין כן לאו איהו סימן ברכה. מאי טעמא. בגין דביה (נ"א דמניה) נפק חווא השף דאחשיף אנפי עלמא. וסימנא דא כד אתגלי רזא דעשו ועובדוי, פחאי ויהי חרה, דכתיב (בראשית כח) ויהי עשו איש ידע ציר. אתקיים בויחי איש ידע ציר, לפתאה בני עלמא, דלא יחבון פארח מישר.

ודרך חיים תוכחות מוסר. שני דרכים הם, אחד דרך החיים, ואחד בהפך מפניו. מהו הסימן של דרך חיים? תוכחות מוסר. שבאשר רצה הקדוש ברוך הוא לשמור את דרך החיים הזו, הוא שם עליו אותו הפלקה ועושה תוכחות מוסר לבני אדם, ומיהו? זה שכתוב (בראשית ג) ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך החיים. ולכן דרך חיים היא תוכחות מוסר. ומי שיש בו תוכחות, ודאי שמעירים אותו ללכת באותה דרך חיים

מכאן שויחי הראשון של התורה היה בצד השמאל, ולכן אינו סימן ברכה. מה הפעם? משום שבו (שממנו) יוצא אותו השף

ומצאת, מה שלא זכינו לשמוע עד עכשיו.

שהחשיך את פני העולם. וסימן זה באשר התגלה הפוד של עשו ומעשהו, זה היה בויהי הנה, שכתוב (שם כה) ויהי עשו איש ידע ציד. התקים בויהי איש ידע ציד, לפתות את בני העולם שלא ילכו בדרך ישרה.

...והשתא רבותי, אנא מבבל, וברא דרב ספרא אנא, ולא זכינא לאשתמודעא לאפא, ואטרידנא הכא, ודחילנא, דהא יתבי ארעא דא, אינון אריוון באורייתא, ושוינא עלי דלא אימא מילי דאורייתא קמי בר נש, עד תרין ירחין, ויומא דא אשתלימו. זכא חולקי דאתערעטון הכא. ארים רבי יוסי קליה ובבני, וקמו בלחו ונשקוהו ברישיה. אמר רבי יוסי זכא חולקנא דזכינא בהאי ארעא, למשמע מלי דעתיק יומין מופומה, מה דלא זכינן למשמע עד השתא. – עכשיו כשגילתי אור דברי תורה אלו ששחיפשתי בעולם הבא בזכות נרות מצוותי עוד בחיי על ידי שהמתי עצמי כביכול ולקחתי מאוצרות אלו הגנוזים של המלך והביאתי לפניכם, לכן רבותי מגלה אני לכם מי ומהיכן אני, אני מבבל, ובנו של רב ספרא אני, ולא זכיתי להודע לאבי להכירו (שמת בעודו קטן) ונטרדתי לכאן לארץ ישראל הקדושה ופחדתי לגלות מעלתי מפני הבושה, וחשבתי לקיים דברי רבי שמעון בן גמילאל, כל ימי גדלתי בין חכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה, שהרי אלו החכמים היושבים בארץ זו, הינם אריות בתורה ואני רק גור אריה, ועוד שמסברתי שאין אני בדרגה לקיים לפני חמי ואשתי את נרות המצוות בלי פניות כגון ברכת המזון, שאין כלי המצוות שלי מספיק נקיים לכוון רק לכבוד שמים, כדי לקבל בתוכם כוונת אור התורה שלקחתי מגנוזי המלך, ולכן הייתי מקיים רק בצנעה, וקבלתי עלי בנדר שלא אמר דברי תורה לפני איש עד שני חדשים, (עיין תורה נ"ד כי על ידי הנדר יעלה להכיר מדרגת החכמים שבארץ ישראל וכן עיין תורה י"ב כי חודש הוא בחינת תשובה, ושתי חודשים הם בחינת תשובה על תשובה עיין תורה ו') היום הזה נשלמו ופסק חיוב נדרי. ועתה על ידי האמונה והחכמה שזכיתי לה על ידי השתיקה אני יכול לברך אפילו לפני חמי ברכת המזון כראוי וכן לגלות אור התורה. אשרי חלקי על הסייעתא דשמיא שנפגשנו פה. אמר רבי יוסי, אשרי חלקנו שזכינו בדרך חזו, של בחינת הדלקת הנר והוא דרך נדר שלך של שתיקה שלך שהיא פרישות בבחינת מיתה, כי הוא הכנת הכלי לקבלת האור הנר והחיפוש בגנוזי המלך לגלות ולשמוע דברי עתיק הימים מפיך המה אוצרות המלך שיוגעת

יתיבו בלחו, אמר לון רבותי, מדרחמינא צערא דהאי חמי וברתיה, דדחמי ומצטערי בנפשוייהו, דלא ידענא ברבת מזונא. אמיןא לון, דעד דאנדע ברבת מזונא, לא אתחבר באנתתי, בארעא כל בני עלמא, ואף על גב דיכילנא לשמשא פה בלא חובה, לא בעינא למעבר על דעתיהו, הואיל ולא הוינא יביל למימר מדי, עד תרין ירחין. חדו רבי יוסי ורבי חייא ורמזי וברתיה, ובכו מסגיאו חדוה. אמר רבי יוסי, במקומו מונה, פיון דשריאת, אנהיר לן יממא, זכא חולקנא בארעא דא. – ישבו כולם, והתיישבה דעתם להבין מעט את מה שבאמת התרחש, בכדי להשלים הדברים אמר להם רבותי, משראיתי את הצער של חמי וביתו, שדחוקים ומצטערים בנפשם, בחושבם שאני עם הארץ שלא ידעתי ברכת המזון שהרי לא ברכתי לפניכם כנ"ל ולא גילתי להם הטעם האמיתי, שרציתי להצניע ולגנוז אוצרותי. אמרתי להם, דברי אמת עם כוונת אמת פנימית, שעד שאדע ברכת המזון, אשר מבחינתם הכוונה לדעת לומר, ומבחינתי אמת כוונתי שלא אני אברך לפניכם עד שאדע מבחינת הכוונות העליונות של אור התורה המאיר בנר ברכת המזון, ללא פניות כלל, שאז מבחינתם יש כאן שאלה של גרושין ולפי דעתם אין לי להתחבר עם אשתי שלא בקדושה, לכן לא אתחבר עם אשתי בדרך כל העולם, אלא אפרוש ממנה, ואף על גב שיכולתי לשמש בה בלי הטא שהרי ידעתי מדרגתי שבאמת אין אני עם הארץ ואין בדעתי לגרשה, כי בעת שאגלה להם בסוף מדרגתי ודאי יתרוצו, אך עד אז איני רוצה לעבור על דעתם כפי מה שהם מבינים, ולצערם ח"ו יותר ממה שכבר הצטערו, לכן אפרוש, הואיל ולא יכולתי לומר דבר עד שני חודשים כפי הנדר שקבלתי על עצמי טרם פגשתי אותם. שמחו רבי חייא ורבי יוסי בהבנתם סוד הנהגתו הנסתרת, וכן שמחו חמיו ובתו על אשר באמת הוא צדיק גדול ויודע התורה ויודע ברכת המזון ויכול להמשיך לחיות עם אשתו, ובכו מרב שמחה, ככי המוציא מותרת של דעת המוטעת של ההסתרה. אמר רבי יוסי לאותו ינוקא, בבקשה ממך פיון שחתחלת לגלות הסודות, האר לנו את היום באור סודות התורה. אשרי חלקנו בדרך חזו שגילת איך להשיג אוצרות הגנוזים בעתיק יומין.

עתה בה לגלות בנו של רב ספרא השגתו בעליונה בסוד

ברכת המזון שרצה להיות בה נאה דורש נאה מקיים. ובו עתה לחדש באלו הדברים לגלות חידושים גנוזים בזכות ההקדמות של רבנו הקדוש ובזכות דברי קודשו של רבי שמעון בר יוחאי זכותם תגן עלינו אמן.

פתח הוויא רביא בברכת מזונא ואמר, פתוב אחד אומר (דברים יד) ואכלת לפני יי' אלקיך, וכתוב אחד אומר (דברים כז) ושמתה לפני יי' אלקיך. הני קראי בד ישראל הווי שראן בארעא קדישא, ואתחזון קמי קודשא ברוך הוא בבי מקדישא, הווי מתקיימי. השתא היך מתקיימי, מאן יכיל למיכל לפני יי' ולמחדי לפני יי'.

פתח אותו יגד בברכת המזון ואמר, פתוב אחד אומר ואכלת לפני ה' אלקיך, וכתוב אחד אומר (דברים יד) ושמתה לפני ה' אלקיך. הפסוקים הללו בשישראל היו שרונים בארץ הקדושה ונראו לפני הקדוש ברוך הוא בבית המקדש, היו מתקיימים. עכשו איך מתקיימים? מי יכול לאכל לפני ה' ולשמה לפני ה'?

אלא ודאי הכי הווי, פקדמיתא פד יתיב פד נש על פתוריה למיכל, מברך על נהמא המוציא. מאי טעמא המוציא, ולא מוציא, דהא בתיב (ישעיה מב) בורא השמים, ולא בתיב הבורא. (ירמיה י) עושה ארץ, ולא בתיב העושה ארץ. מאי טעמא הכא המוציא.

אלא ודאי כך הווי. בראשונה פשישב אדם על שלחנו לאכל, מברך על הלקח המוציא. מה הטעם המוציא ולא מוציא, שהרי פתוב בורא השמים, ולא כתוב הבורא. עושה ארץ, ולא כתוב העושה ארץ. מה הטעם כאן המוציא?

אלא פל מלין דאינון מרזא דעלמא עלאה סתירא, אסתתרא ה' מתמון, לאתחזאה דהא מעלמא גניזא וסתירא איהו. (דף קס"ח ע"ב) וכל מלין דאינון מעלמא תתאה דאתגליא ויתיר, בתיב בה', דבתיב, (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם (עמוס ה) הקורא למי הים, פלהו מרזא דעלמא תתאה איהו, ואי (רל"א ע"ב) אבתיב בשמא איהו בה', בגון האל הגדול, והכא דאיהו בארע סתים (נ"א באתגליא) מרזא דעלמא תתאה איהו, פיון דמברך פד נש, שכינתא אתיא קמיה.

אלא פל הדברים שהם מסוד העולם העליון הנסתר, מסתתרת ה' משם, להראות שהרי מעולם גנוז ונסתר הוא. וכל

הדברים שהם מהעולם התחתון שנתגלה יותר פתוב בה', שפתוב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם, (עמוס ט) הקרא למי הים. פלם הם מסוד העולם התחתון, ואם נכתב בשם הוא בה', כמו הא"ל הגדול. וכאן שהוא בדרך נסתר (בגלוי) מסוד העולם התחתון הוא, פיון שמברך אדם, שכינה באה לפניו.

ומה דאמר ואכלת לפני יי' אלקיך. הכא אתגליל למילא במלי דאורייתא, דהכי אצטריך הואיל וקודשא ברוך הוא קמיה, לקיימא דבתיב, (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני יי'. וכתוב (דברים יד) ואכלת שם לפני יי' אלקיך.

ומה שאמר ואכלת לפני ה' אלקיך, כאן נכלל לדבר בדברי תורה, שפך צריך, הואיל והקדוש ברוך הוא לפניו, לקיים את הפתוב, (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני ה'. וכתוב (דברים יד) ואכלת שם לפני ה' אלקיך.

הואיל וקאים פד נש קמי מאריה, אצטריך נמי למיחן למסבני, למיתן לזו, פמה דאיהו יתיב ליה למיכל. (ס"א ומאן דאכיל קמיה מלכא קדישא אצטריך וכו') כמאן דאכיל קמי מלכא קדישא ואצטריך דלא ישתבח בלען על פתוריה, דהא בלענו מסטרא אחרא הוי, ורזא דא (בראשית כה) הלעיטני נא, ארע בלענו, ודכי אצטריך לסטרא אחרא, ובתיב (משלי יג) ובטן רשעים תחסר. ועל דא ואכלת לפני יי' אלקיך בתיב, ולא לפני סטרא אחרא. ואצטריך דלא יתעסק במלין בטליו, ובצרכי סעודה (שפיר) ואצטריך לאתעסקא במלין דאורייתא, דהא פד מלין דאורייתא אתמרו על פתורא, ותיב הווי פד נש תקפא למאריה.

הואיל ועומד אדם לפני רבנו, צריך גם לרחם על העניים, לתת להם כמו שהוא נתן לו לאכל, (ומי שאוכל לפני המלך הקדוש, צריך) כמו שאוכל לפני המלך הקדוש, וצריך שלא ימצא בלען על שלחנו, שהרי בלענות היא מהצד האחר, וסוד זה – (בראשית כה) הלעיטני נא, דרך בלענות, וכך צריך לצד האחר, וכתוב (משלי יג) ובטן רשעים תחסר. ועל זה ואכלת לפני ה' אלקיך פתוב, ולא לפני הצד האחר. וצריך שלא יתעסק בדברים בטלים ובצרכי סעודה (יפה), וצריך להתעסק בדברי תורה, שהרי בשדברי תורה נאמרים על שלחן, נותן אותו האדם פח לרבנו.

עלון זה מטרתו לעודד את הציבור לגלות ולהחדש בהבנת מאמרי זוהר, על פי תורותיו של רבנו הקדוש, אשר המה הקדמות עמוקות לכל חלקי התורה ובפרט ללימוד זוהר, כפי המובא בדבריו: "אמר התורה שלי היא כולה הקדמות" (שיחות הר"ן קצ"ט). והוא בעיקר לפי הכלל החמישי לדרך לימוד ליקומי מוהר"ן המובא בספר ביאור הליקוטם להרב רבי אברהם בן רבי נחמן וצוק"ל. וזה לשונו "ל...הוא כל מקרא או מאמר חז"ל, שמזכיר קצת מאתה לאיזה ענין, פורב בוונתו על כל הענין ונכנס ונתבאר כל המקרא והמאמר חז"ל בזה הענין". עכ"ל. כלומר שכללי התורה וההקדמות שמביא רבינו הקדוש בתורתו המה מפרשים את כל המאמר שמביא בדבריו רק את חלקו בספריו. והבא לעיין בתורתו וזוהר, יראה בעיניו ממש איך כל כללי תורתו נמצאים בכל מאמר זוהר והוא פלאי. ויש להבין קצת הענין בפרטות כי ידוע אשר נשמת רבנו הקדוש ונשמת רשב"י אחת המה, כמובא רמז לכך בספר כוכבי אור, כי גימטריה נחמן בן שמחה וכן גימטריה שמעון בן יוחאי חושבן דין כחושבן דיון. לכן נרמז אור חכמתם הגדול בשם העלון נחל זהר, שהרי נחל הוא על שם הנחל נובע מקור חכמה המאיר ומגלה זהר רשב"י הנסתר, שהוא אור זוהר הקדוש. נא ונא ראו בעצמכם לחדש בדרך לימוד זה להוציא עצות למעשה ולהתחזקות בעבודת ה' ויתקיים בנו מאמר זוהר: **כהאי חיבורא דילך דאיהו ספר זוהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי. במהרה בימינו אמן.**

עצות על פי הלימוד

א. על ידי קיום המצוות שהם בחינת גרות יוכל להפיש בגנזי המלך לעתיד לבא בעולם הבא.

ב. על ידי שאדם ממית עצמו כאלו אינו בעולם ופורש מתאוות העולם הזה ולומר תורה בעננה וכול כבר בעולם זה להפיש בגנזי אוצרות של הקב"ה שבעולם הבא ולגלות

סודות התורה.

ג. על ידי שתיקה לפני חכמים הגדולים ממנו בהכמה או במנין שנים למרות שהוא באמת גדול מהם וכול דוקא לעלות לאור שבעתיק יומיו.

ד. על ידי המצוות וזכים לאור התורה ועל ידי יראה ואהבה אפשר להמשיך אור התורה לתוך לבושי המצוות.

תפילה על פי הלימוד

רבנו של עולם זכני תמיד לקים מצותך ביראה בשמחה ובענוה ולקים הצנע לכת עם ה' אלךך ועל ידי זה אונפה להשיג סוד התורה של המצוות ותאיר לי התורה בקיום המצוות לקימם בכונה גדולה יותר ובלי פניות כלל. ואונפה להמית עצמי באהלה של תורה ולהתגבר על כל התאוות ולרצות רק לקים רצונך תמיד ועל ידי זה אונפה גם בעולם הזה וגם בעולם הבא להפיש ולמצא אוצרות התורה הגנוזים שהם סודות התורה ואונפה על ידי אהבה יראה לקבל רמ"ח אורות של תורה שבכתב המלפשים בפושנה ואדע לקים התורה והמושנה ופסקי הלכות לפי העת הזמן כפי רצונך הטוב. ואונפה תמיד לכבד כל החכמים בתורה, הזקנים הבאים בימים וכן

הצעירים הגדולים ממני בהכמה ואונפה לקים סיג להכמה שתיקה, ולא אדבר לפני גדולים ממני. ואונפה על ידי הענוה ללמד מפל אדם בבחינת ומתלמידי יותר מפלם. ומרב אור סודות התורה שתאיר בי במדה אונפה להשתוקק אליך תמיד וילדג ולרויץ למצוותיך בשמחה וחיית ביראת שמים באמת ללא פניות עד שפל מי שיראני ירצה גם לקים המצוות בהתלהבות וללמד סודות התורה ולהפיש גם הוא בגנזי המלך. ואונפה תמיד לאכל בקדשה ביראה שמחה ויתקנמו בי הפסוקים ואכלת לפני ה' אלךך. ושמחת לפני ה' אלךך. ואונפה לברך תמיד כל הברכות בכונה ובפרט ברפת המזון דאורייתא.

ואונפה להתקרב לכל הצדיקים הגדולים היודעים התורה וסודה וילמדו אותי

לעילוי נשמת
הרב מאיר צבי בן הרב נחמן ישראל
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
שרז תמו בת דוד והיבוכא פריחה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
הקדוש אלישע יהונתן בן חגי ה' יקום דמו
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
הקדוש אליהו יעקב בן אבידו ה' יקום דמו.
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
דבורה בת חיים
ת.נ.צ.ב.ה.